

Adrian Romonți

Silvana Bicăzan

TIPARE TEXTUALE

Strategii de receptare și redactare

clasa a VI-a

Booklet

Capitolul I	4
Fișa 1. Textul narativ literar în proză.	
Narațiunea la persoana a III-a	4
Fișa 2. Textul narativ literar în proză.	
Narațiunea la persoana I	18
Fișa 3. Textul narativ literar în proză.	
Momentele subiectului/Etapele acțiunii	32
Fișa 4. Textul narativ literar în proză. Consolidare	46
Fișa 5. Textul narativ literar în versuri	62
Fișa 6. Rolul dialogului în textul literar	72
Capitolul II	86
Fișa 1. Textul descriptiv literar. Trăsături	86
Fișa 2. Textul descriptiv literar în versuri. Trăsături	100
Fișa 3. Textul descriptiv nonliterar	114
Fișa 4. Textul argumentativ	126
Test 1. Evaluare sumativă. Textul narativ	138
Test 2. Evaluare sumativă. Textul descriptiv	141

„Dacă nu poți zbura, fugi. Dacă nu poți fugi, mergi. Dacă nu poți merge, târăște-te. Orice ai face, trebuie să mergi înainte.”

Martin Luther King

I. COLȚUL CUVINTELOR

Completează enunțurile lacunare, folosind cuvintele de mai jos:

netrebnica

scâncea

se încordă

umilit

se dezmetici

infirm

prevăzuse

s-a redresat

- Ghepardul _____ și, dintr-un salt, ajunsese în copac.
- Câinele _____ la ușă să primească de mâncare.
- _____ vulpe a furat peștele din carul țăranului.
- Bogdan _____ cu greu după căzătura din copac.
- Meteorologul _____ furtuna.
- Simțindu-se _____ de nota primită, copilul s-a ascuns în dulap.
- Datorită priceperii pilotului, avionul _____ imediat.
- Accidentul l-a lăsat _____.

2. Încercuiește răspunsul care reprezintă explicația corectă a expresiilor evidențiate mai jos.

• **Pisoiiu dormea cât era ziua de lungă.**

- o săptămână;
- toată ziua;
- 100 de metri.

• **De fiecare dată când încerca să zboare, pinguinul cădea ca un bolovan.**

- cădea ușor;
- cădea repede;
- cădea rău.

• **Pasărea încerca din răputeri să-și protejeze cuibul.**

- cu toate puterile;
- cu tot părul;
- cu toate puterile.

• **Tânărul era pregătit să ia viața în piept.**

- să renunțe la viață;
- să se certe cu viața;
- să înfrunte viața.

• **Acrobatul își luă vânt și sări de pe un trapez pe altul.**

- porni în viteză;
- își cumpără un fenomen meteorologic;
- deveni mai curajos.

• **După căderea de pe bârnă, gimnasta văzu stele verzi:**

- primi plasturi cu stelute colorate;
- primi îngrijiri medicale;
- primi o lovitură puternică.

SFAT!

Învață să te descurci singur!

Folosește DEX-ul - varianta tipărită
sau accesează www.dexonline.ro
pentru a explica cuvintele
pe care nu le cunoști.

3. Unește cuvântul/cuvintele din stânga cu situațiile pe care le consideri potrivite de pe lista din dreapta.

- perseverență
- ambiție
- încredere
- convingere
- dorință arzătoare
- tenacitate
- a nu te da bătut
- insistență
- determinare
- îndrăzneală
- stăruință

Matei îi spune mamei în fiecare zi că își dorește un telefon nou.

Diana a rămas corigentă la română. A învățat toată vara și a obținut la examen nota 9.

Lui Răzvan îi e frică de înălțime. Cu toate acestea, s-a înscris la un curs de cățărări.

Colegii Sînzieniei mănâncă în fiecare zi la fast-food, dar ea nu crede că mâncarea servită acolo e sănătoasă.

Bogdan are, în fiecare an, media zece la toate materiile.

În anul trecut, Ana s-a clasat pe locul III la un concurs de pian. Anul acesta, a luat locul I.

CINE ESTE ... IOANA NICOLAIE?

Este o scriitoare contemporană care iubește „să se plimbe prin lumi fantastice” de unde le aduce cititorilor aventuri extraordinare. Poate ai citit deja volumele *Aventurile lui Arik*, *Arik și mercenarii* sau *Spionul Kme*. Alte cărți scrise de Ioana Nicolae sunt *Ferbonia* (2015) și *Vertijia* (2018). Citește fragmentele de mai jos extrase din *Ferbonia* și intră în lumea fanteziei.

Secvența 1

Dragomoti știuse dintotdeauna că sub blana lui de motan se ascunde nici mai mult, nici mai puțin decât... un dragon. Se pregătea, de aceea, zi de zi pentru mărețele fapte pe care avea să le facă în viitorul nu foarte îndepărtat.

— Un cavaler!... Doar un cavaler care să mă îmblânzească, atâta mi-ar trebui! suspina el, din când în când, cu glas tare.

Deocamdată, cât era ziua de lungă mânca ardei iute, doar, doar o să sufle puțin foc. Îi ardea gura, uneori și stomacul, dar oricât se forța nici măcar fum nu putea scoate pe nări, darămite un firicel de flacăra. Supărat, se urca în cel mai înalt copac pe care-l știa și-și dădea drumul în gol. Cum aripile, încă nedevoltate de-ajuns pe spinare – credea el –, nu voiau să se deschidă, cădea ca un bolovan. Dacă nu-și spărgea capul, era de-a dreptul mulțumit. Se abținea din răspuțuri să miaune de durere, ca nu cumva să-l confunde cineva cu un amărât de pisoai portocaliu cu dungi negre, așa cum părea pe dinafară.

Odată, după ce-și repetă antrenamentul zilnic – zburlit fioros în oglindă, mâncat vreun kilogram de ardei, atârnat de o creangă cu capul în jos – ce-i trecu nefericitului prin minte? De ce să nu se suie pe stânca din apropiere de unde, fără să se încurce în nesuferitele de crengi, ar putea să-și ia zborul cu ușurință? Zis și făcut. Se cățăără destul de ușor – ce bine că avea ghearele astea de dragon! – și, după ce trase adânc aer în piept (ca să-i folosească la flăcări, desigur) se aruncă în gol. Se încordă cât putu de tare ca să-și deschidă aripile, dar degeaba; după ce se rostogoli de vreo două ori prin aer căzu la fel de rău ca și alte dăți (din fericire, Dragomoti nu-și pierduse abilitatea pisicească de a ateriza mai mereu în picioare). Îl durea cam tare o lăbuță, dar, după ce scânci puțin în gând, ca un dragon curajos ce se închipuia, se ridică demn.

— Da` ce faci acolo... șoimule?! Mi se pare mie sau nu prea ești în stare să zbori? îi strigă din apropiere o cioară.

— Nu sunt șoim, sunt dragon! Ce, nu vezi!? se rățoi Dragomoti.

— Dacă tu ești dragon, atunci eu sunt un pui de balenă!

II. DOVEDEȘTE CĂ AI ÎNȚELES TEXTUL

A. TIMPUL. SPAȚIUL. ACȚIUNEA

1. Încercuiește, pe text, cinci cuvinte sau grupuri de cuvinte care indică timpul.

2. Care crezi că este rolul indicilor temporali? Colorează răspunsul pe care-l consideri corect și explică-ți, într-un enunț, alegerea.

fixează cadrul temporal

ordonează acțiunea

REȚINE

Timpul – timpul ficțiunii este timpul desfășurării întâmplărilor; timpul poate fi ilustrat:

- **în mod direct** printr-un cuvânt din câmpul lexical al timpului (de exemplu: *dimineața, vara, ora șapte, ianuarie*) sau printr-o dată, un eveniment istoric (*Victoria lui Ștefan cel Mare de la Codrîi Cosminului*) etc.
- **în mod indirect**, prin notații asupra fenomenelor meteorologice, a anotimpului, a vârstei personajului etc. (de exemplu: *un copilăș de vreo șapte anișori, afară ninge, liliacii încă nu înfloriseră* etc.)

3. Unde crezi că se desfășoară acțiunea?

Încercuiește varianta care ți se pare cea mai potrivită și justifică-ți alegerea.

- a. pe Argeș în jos
- b. pe un plai frumos
- c. într-o pădure fermecată
- d. în imaginația unui copil
- e. într-o carte de biologie
- f. pe o scenă
- g. pe o stâncă neagră
- h. într-un vechi castel
- i. într-un vis
- j. într-o grădină zoologică
- k. într-un joc pe calculator
- l. pe lumea cealaltă

REȚINE

Spațiul - totalitatea locurilor în care se desfășoară acțiunea;

Spațiul poate fi:

- **real** (lumea noastră) sau **imaginar** (o altă planetă, lumea cealaltă, o împărăție din povești);
- **interior** (camera) sau **exterior** (curtea);
- **terestru** (pe pământ) sau **cosmic** (în spațiu);
- **rural** (la sat) sau **urban** (la oraș).

Eu am ales varianta _____, deoarece _____

4. Realizează, în spațiul de mai jos, un colaj în care să îți imaginezi lumea/casa lui Dragomoti. În realizarea colajului, poți folosi imagini decupate din cărți, reviste, ziare sau chiar luate de pe internet.